

نتیجه مشابه یابی :

عنوان سند : محبوبیت

نام و نام خانوادگی : زهره مشهدی فینی

تاریخ درخواست مشابه یابی : ۱۴۰۳/۰۵/۳۱

درصد کل مشابهت : ۱۸/۸۱ %

☒ آیات

☒ روایات

☒ نقل قول ها

☒ اشعار

مواردی که تیک خورده اند در فرایند مشابه یابی شرکت داده نشده است

راهکارهای افزایش محبوبیت در اجتماع از دیدگاه اسلام

زهره مشهدی فینی^۱

چکیده

مقاله حاضر در بیان راهکارهای افزایش محبوبیت در اجتماع از دیدگاه اسلام است. انسان فطرتاً خدا جوست و از آنجای که خداوند محبوب دلهاست انسان نیز به طور فطری به دنبال یافتن محبوبیت است و علاقه مند به این است که مردم او را دوست داشته و محبوب دله باشد. آرامش حاصل از محبوبیت، نتیجه حاصل از تلاش مستمر انسان است. امروزه دانش روان شناسی، تبلیغات و ارتباطات فصل قابل توجهی را برای پاسخگویی به این نیاز اجتماعی اختصاص داده اند و دستورالعمل هایی را در این زمینه مطرح کرده اند ولی اسلام به عنوان جامع ترین دین، راهکارهای واقعی افزایش محبوبیت در اجتماع را بیان کرده است. هدف از این مقاله راهکارهای افزایش محبوبیت در اجتماع از دیدگاه اسلام است. این مقاله با مطالعه منابع نوشتاری و هدف کاربردی به صورت توصیفی، تحلیلی و با روش نقلی نوشته شده است. در مقاله حاضر راهکارهای افزایش محبوبیت در اجتماع از دیدگاه اسلام را به دو دسته اعتقادی و اخلاقی تقسیم بندی کرده است. راهکارهای اعتقادی شامل تقوا، اخلاص، فرمانبرداری از خداوند و وصل به معشوق است و راهکارهای اخلاقی شامل تواضع، کنترل خشم، قناعت، کار، عمل صالح و زمینه های خانوادگی است.

واژگان کلیدی: راهکارهای اعتقادی، راهکارهای اخلاقی، محبوبیت، اجتماع

^۱. طلبه سطح دو، مدرسه علمیه تخصصی کوثر فردیس

محبوب واقع شدن یکی از نیازهای ذات انسان است که در طول زندگی همواره در تکاپوی برای رسیدن به آن است و در صورت برآورده شدن این نیاز، میزان رضایت فرد از زندگی و عزت نفس او افزایش خواهد یافت. یکی از ویژگی‌های فطری انسان، محبوب شدن است. هر انسانی به دنبال آن است که در جامعه، عزیز و آبرومند و مورد احترام دیگران واقع شود این احترام ناشی از موقعیت اجتماعی افراد نیست بلکه ریشه در شخصیت و ویژگی‌های رفتاری انسان داشته است. با توجه به اینکه علم روانشناسی و تبلیغات تلاش کرده است راههای کسب محبوبیت و افزایش آن را نشان دهد ولی در بعضی موارد به بیراه رفته است اسلام راه حقیقی کسب محبوبیت و همچنین افزایش آن را در آموزه های وحیانی و سخنان معصومین علیه السلام بیان داشته است.

متأسفانه در چند دهه اخیر معیارهایی مغایر با فرهنگ اسلامی برای محبوبیت از سوی رسانه های بیگانه، به عنوان سوغات بر جوامع مسلمان عرضه شده است. در آن جوامع، انسان ها سعی دارند با روی آوردن به عمل های زیبایی و همچنین صفت های پست و شیطانی همچون ریا، چاپلوسی، جاه طلبی و شرکت در مراسم لهو و لعب و ... برای جلب محبت مردم تلاش کنند. ولی نمی دانند که این محبوبیت ظاهری چند صباحی بیشتر نیست و به زودی از بین خواهد رفت. از این رو لازم و ضروری است که برای دستیابی به محبوبیت حقیقی در جامعه و مطابق با فرهنگ اسلامی، به بررسی راهکارهایی افزایش محبوبیت در اجتماع از دیدگاه اسلام پرداخته شود.

طبق مطالعات انجام شده، تاکنون کتابی با این عنوان نوشته نشده است ولی مقاله ای با عنوان عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، نوشته رضا اخوی بوده است که به صورت کلی به عوامل محبوبیت اشاره داشته است. در کتاب اتحاد و دوستی که نویسنده آن حسن ابطحی است و در سال ۱۳۸۵ به چاپ رسیده است در شروع هر بخش از کتاب یک روایت در مورد محبوبیت آورده است ولی توضیحی در مورد آن روایت نیامده است و به صورت داستانی بحث هر بخش از کتاب ادامه پیدا کرده است و در کتاب محبت در قرآن و حدیث که نویسنده آن علی رافعی است در بیشتر بخش های کتاب به افزایش راهکارهای محبوبیت در پیشگاه خداوند پرداخته و فقط در بخش سوم کتاب به صورت جزئی به راهکارهای افزایش محبوبیت در میان دیگران پرداخته است و همچنین در کتاب آیین دوستی که توسط غلامرضا بهرامی در سال ۱۳۸۴ نگارش شده است به موضوع دوستی و ضرورت انتخاب دوست و ... پرداخته و فقط به صورت اجمالی به موضوع مورد بحث پرداخته است و در کتاب دوستی که نویسنده آن جواد محدثی است و در سال ۱۳۸۴ به چاپ رسیده است در بخشهای از کتاب به آداب دوستی، جایگاه دوستی و همدلی و ... پرداخته است و به صورت جزئی به محبوبیت و واژه های مشابه آن

اشاره داشته است و در کتاب رفیق شناسی که ابراهیم خرمی مشکانی قلم زده است و در سال ۱۳۸۴ چاپ شده است متن کتاب داستان بوده است و در ضمن داستانهای این کتاب، احادیثی در رابطه با محبوبیت آمده است

مقاله حاضر بعد از مفهوم شناسی عنوان، به ارائه راهکارهای افزایش محبوبیت در اجتماع از دیدگاه اسلام پرداخته و این راهکارها را به دو دسته اعتقادی و اخلاقی تقسیم کرده است. راهکارهای دسته اعتقادی شامل تقوا، اخلاص، فرمانبرداری از خداوند و وصل به معشوق می باشد و راهکارهای دسته اخلاقی شامل تواضع، کنترل خشم، قناعت، کار، عمل صالح و زمینه های خانوادگی است.

۱- مفهوم شناسی

معمولا در هر پژوهش بسته به عنوان و موضوع آن، واژه ها و اصطلاحاتی وجود دارد که لازم می شود قبل از بیان و روشن شدن موضوع تعریف شود تا هم ابهام احتمال موجود در متن برطرف شود و هم گسترده موضوع مشخص شود به همین جهت در این قسمت از مقاله، به معنای لغوی واصطلاحی محبوبیت و اجتماع پرداخته شده است.

۱-۱ معنای محبوبیت

محبوبیت در لغت به معنای محبوب بودن، مورد محبت بودن.^۱ دوست داشته شده، دوست، معشوق.^۲ مورد دوستی واقع شدن است^۳ و محبوبیت در اصطلاح به معنای مورد مهر و محبت دیگران واقع شدن.^۴

۲-۱ معنای اجتماع

اجتماع در لغت به معنای دور هم گرد آمدن، به هم پیوستن، جمع شدن است و اجتماع در اصطلاح به معنای گروهی از مردم که در یک جا جمع شده اند می باشد.^۵

^۱. معین، فرهنگ فارسی معین، ص ۱۲۵۱

^۲. عمید، فرهنگ عمید، ص ۸۴۱

^۳. قریب، واژه نامه نوین، ص ۱۰۶۰

^۴. معین، فرهنگ فارسی معین، ص ۱۲۵۱

^۵. عمید، فرهنگ عمید، ص ۱۷۲

۲- راهکارهای اعتقادی افزایش محبوبیت در اجتماع

راهکارهای اعتقادی افزایش محبوبیت شامل تقوا، اخلاص، فرمانبرداری از خداوند و وصل به معشوق می باشد.

۲-۱ تقوا

انسان مؤمن و باتقوا، نزد خداوند از جایگاه والا و ارزشمندی برخوردار است اسلام بر عزیز و ارجمند بودن چنین انسانهایی پافشاری نموده و آن را سبب محبوب شدن در قلوب دیگر انسانها می داند. در حقیقت تقوا از نظر اسلام به این معنا می باشد که انسان خود را از آنچه که دین آن را خطا و پلیدی می داند، حفظ و صیانت کند و مرتکب آنها نشود، قرآن درباره تقوی می فرماید: «...وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ؛ و از خدا بترسید که خداوند با پرهیزکاران است.»^۱ قرآن در سوره ای دیگر در این باره می فرماید: «...إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ... ؛ بدرستی که گرامی ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست.»^۲ با توجه به آیات قرآن انسانی که باتقوا باشد نزد خداوند عزیز و گرامی است و چون انسان در نزد خدا آبرومند شود خداوند قلوب دیگر انسانها را مجذوب او می کند. روایتهای زیادی از اهل بیت به این مطلب بسیار مهم پرداخته است از جمله اینکه امام حسن عسگری در حدیثی زیبا می فرمایند: «مَا تَرَكَ الْحَقَّ غَزِيرٌ إِلَّا ذَلَّ، وَلَا أَخَذَ بِهِ ذَلِيلٌ إِلَّا غَزَّ ؛ حق و حقیقت را هیچ صاحب مقام و عزیزی ترک و رها نکرد مگر آن که ذلیل و خوار گردید، همچنین هیچ شخصی حق را به اجراء در نیآورد مگر آن که عزیز و سربلند شده است.»^۳ پس انسان باید سرفراز و عزت مند زندگی کند و در مسیر حق و حقیقت باشد و از راه حق منحرف نگردد پس زمانی که رابطه او با خدا درست باشد خداوند، کاری می کند که محبوب دلها گردد. امام حسن عسگری(ع) در حدیثی دیگر سه راز محبوبیت را این گونه بیان می فرمایند: «مَنْ كَانَ الْوَرَعُ سَجِيَّتَهُ، وَالْكَرَمُ طَبِيعَتَهُ، وَالْجِلْمُ خُلَّتَهُ، كَثُرَ صَدِيقُهُ وَالثَّنَاءُ عَلَيْهِ؛ یعنی هر فرد ورع و احتیاط در روش زندگیش، و بزرگواری و سخاوت عادت برنامه اش و صبر و بردباری از اخلاق او باشد، دوستانش زیاد و تعریف کنندگانش بسیار خواهند شد.»^۴ پس هم در کلام خداوند و هم در کلام معصومین به وضوح و روشنی یافت می شود که اسلام برای انسان باتقوا ارزش بسیار قائل است و خواری و زبونی آنان را نمی پذیرد. امام صادق علیه السلام در این باره فرمودند: «فَالْمُؤْمِنُ يَكُونُ غَزِيرًا وَ لَا يَكُونُ ذَلِيلًا ؛ مؤمن، پیوسته عزیز و سرفراز است و خوار و زبون نیست.»^۵ همچنین فرمودند: «خداوند اختیار همه امور را به انسان واگذار کرده، جز

^۱. بقره: ۱۹۴

^۲. حجرات: ۱۳

^۳. حرانی، تحف العقول، ص ۴۸۹

^۴. دیلمی، اعلام الدین فی صفات المومنین، ص ۳۱۴

^۵. کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۶۳

آن که اجازه نداده است خود را خوار و ذلیل کند.^۱ و در حدیثی دیگر در این باره فرمودند: «لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَذِلَّ نَفْسَهُ بِرَهِيقِ فَرْدٍ بَايْمَانِي جَائِزٍ نَيْسَتْ كِهْ خُود رَا خُور وَ ذَلِيلَ كَنْد.»^۲ تمام کلام اهل بیت در روایات ذکر شده بیانگر آن است که بدون تردید یکی از دستاوردهای ایمان و تقوا آن است که چنین انسانی در نظر افراد جامعه، محبوب بوده و دارای عظمت و شکوت می شود. چنین شخصی در نظر مردم، آبرومند و بافضیلت است و در دل های آنان نفوذ پیدا می کند.^۳ خداوند، محبت انسان های باتقوا را در قلوب دیگرانسانها جای می دهد، به گونه ای که به او عشق ورزند و علاقه مند شوند و این از آثار تقوا و عبودیت است. البته محبت در دل ها، مراتب و درجاتی دارد و بستگی به درجه تقوای شخص دارد، هرچه تقوا بیشتر باشد و مقام فرد نزد دیگران شناخته تر شده باشد محبتش در قلوب مردم بیشتر و عزتش در جامعه افزونتر و عظمتش نزد بندگان، زیادهتر است.^۴ خداوند متعال در وعده ای عمومی به تمامی کسانی که خواهان عزت، محبوبیت و ارجمندی هستند، می فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا؛ به طور حتم کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، خداوند رحمان محبتی برای آنان در دل ها قرار می دهد.»^۵ به عبارت دیگر، در سرشت پاک انسان ها محبت و علاقه به افراد باایمان و باتقوا از جایگاه ویژه و محبوبیتی شایسته برخوردار است جای دارد و مورد علاقه و محبت خواهند بود و از محبوبیت شایسته در میان دیگران برخوردار خواهند بود و انسانها نسبت به آنان، نوعی احساس انس و الفت داشته و به برقراری ارتباط و هم صحبتی با آنان علاقه مند می شود. از داستان حضرت یوسف علیه السلام در زندان چنین بر می آید که آن دو نفری که آمدند تا حضرت یوسف علیه السلام خوابشان را تعبیر کند، آثار ایمان و تقوای حضرت بود که آن ها را به سمت ایشان کشاند؛ از این رو پس از بیان درخواست خود مبنی بر تعبیر خوابشان گفتند: «..... إنا نراك من الْمُحْسِنِينَ؛ ما تو را از ان نیکوکاران می بینیم.»^۶ رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در این باره می فرماید: «ما أَقْبَلَ عَبْدٌ إِلَى اللَّهِ إِلَّا أَقْبَلَ اللَّهُ بِقُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَيْهِ حَتَّى يَرْزُقَهُمْ مَوَدَّتَهُمْ وَ رَحْمَتَهُمْ وَ مَحَبَّتَهُمْ؛ هیچ بنده ای قلب و دلش متوجه خدا نمی شود؛ مگر این که خدا دل های مؤمنان را متوجه او می کند تا دوستی، رحمت و محبت آن ها را روزی او کند.»^۷ و در روایتی دیگر می فرماید: «مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَعَزَّ النَّاسِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ؛ هر کس می خواهد

^۱. همان

^۲. همان

^۳. اخوی، عوامل عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، ص ۳

^۴. راز محبوبیت امام خمینی، <https://hawzah.net>

^۵. مریم: ۹۶

^۶. اخوی، عوامل عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، ص ۴

^۷. یوسف: ۳۶

^۸. طبرسی، تفسیر المجمع البیان، ج ۶، ص ۴۵۴

محبوب دلها می گردند و انسانی که بیکار باشد و تلاشی برای بدست آوردن روزی نداشته باشد در نزد دیگران خوار و ذلیل گردد. پیامبران الهی و اهل بیت نیز همه اهل کار و تلاش بودند و مایحتاج زندگیشان را مهیا می کردند اسلام کار را نوعی جهاد در راه خدا می داند. امام صادق در این باره می فرماید: «أَلَكَاذُ عَلَى عِيَالِهِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»؛ کسی که خود را برای روزی خانواده اش به زحمت می اندازد و کار می کند مانند رزمنده است که در راه خدا می می جنگد.^۱ و در حدیثی دیگر در این باره می فرماید: «مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا اسْتِغْفَافًا عَنِ النَّاسِ وَ سَعِيًّا عَلَى أَهْلِهِ وَ تَعَطُّفًا عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛ هر کس دنیا را طلب کند به قصد این که آبروی خود را از مردم حفظ، رفاه خانواده اش را تأمین و به همسایه اش کمک کند، وقتی با خدا دیدار کند، چهره اش همانند ماه شب بدر می درخشد.»^۲ اسلام تلاشی که مسلمان در راه اداره زندگی خود و خانواده اش می دهد از بهترین عبادت می داند و انسانهای تن پرور و بیکار را تقبیح می کند. مُعَلَّى بْنُ خُنَيْسٍ می گوید: امام صادق علیه السلام مرا دید که وقت به بازار نرفته ام و دیر به کسب و کار می پردازم، به من فرمود: «أَعْدُ إِلَى عِزِّكَ؛ از فردا صبح زود دنبال عزت برو.»^۳ کلام امام بیانگر آن است انسان باید کار و تلاش لازم را داشته باشد تا جایگاه عظیم خودش را در جامعه حفظ کند تا مورد احترام و محبوب مردم باشد.

۳-۵ عمل صالح

انجام کارهای شایسته، نقش بنیادی در ایجاد محبوبیت دارد؛ به طور کلی عمل، سازنده ی شخصیت و وسیله ای برای سرفرازی انسان به شمار می آید؛ البته از نظر قرآن عملی مورد تأیید است که انسان را به سوی شاه راه نور، هدایت، کمال و سعادت برساند که به آن «عمل صالح» گفته می شود. در قرآن نیز از عمل صالح به عنوان عامل عزت یاد شده است^۴ و در این باره می فرماید: «مَنْ كَانَ يَرْيِدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ؛ کسی که خواهان عزت است (باید از خدا بخواهد؛ چرا که) تمام عزت برای خدا است؛ سخنان پاکیزه به سوی او بالا می روند و عمل صالح به آن رفعت می بخشد.»^۵ پس با توجه به این آیه از قرآن انسانی که عملش صالح گردد رفعت مقام یافته و به تبع آن انسان در جامعه از احترام و محبوبیتی خاص برخوردار می گردد. قرآن در آیه ای دیگر در مورد عمل صالح می فرماید: «مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ؛ (و بدانید که) هر

^۱. کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۸۸

^۲. عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۲۱

^۳. محمدی اشتهاردی، داستان دوستان، ج ۳، ص ۲۶۵

^۴. اخوی، عوامل عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، ص ۹

^۵. کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۱۴۹

کس کار بدی (در دنیا) کرده (آنجا) الا به مثل آن مجازات نشود، و هر که از مرد و زن عمل صالح به جا آورده در صورتی که با ایمان باشند آنان در بهشت جاودان داخل شوند و آنجا از رزق بی حساب (و نعمت بی شمار) برخوردار گردند.^۱ این آیه از قرآن بیانگر آن است انسانی که عمل نیک و صالح انجام می دهد علاوه بر پاداش اخروی از پاداش دنیوی نیز برخوردار می گردد که محبوبیت یک نمونه از پاداش دنیوی می باشد.

۳-۶ زمینه های خانوادگی

در یک خانواده عزتمند که روحیه افراد بر اساس تعالیم اسلامی پرورش می یابد به طور طبیعی فرزندان فطرتا خدا محور و معنویت گرا رشد می کنند و در چنین خانواده ای عزت نفس به اوج خود خواهد رسید^۲ و هر کدام از اعضای خانواده از جایگاه ویژه ای برخوردار بوده و در نزد دیگر اعضای خانواده محبوب خواهد بود پس به سبب همین محبوبیتی که فرد در خانواده پیدا کرده است احساس هیچ کمبودی در زمینه روحی نخواهد داشت و باعث می شود که در جامعه هم روحیه قوی داشته باشد و موفقیت‌هایی مبنی بر آموزه های اسلام کسب کند و به تبع آن محبوب دلها گردد. سراسر زندگی حضرت سید الشهداء علیه السلام و خانواده بزرگوارشان که نمونه ی کاملی از جلوه های شجاعت، عزت، غیرت، قدرت و محبوبیت ایشان در واقعه ی عاشورا و قبل و بعد از آن به وضوح دیده می شود. درس عزت و کرامتی که حضرت به بشریت آموخت همین بس که در جنگی نابرابر شرکت کرد و مرگ با عزت را بر زندگی ذلت بار ترجیح داد و فرمود:^۳ «مَوْتُ فِي عِزٍّ خَيْرٌ مِنْ حَيَاةٍ فِي ذُلٍّ؛ مرگ در عزت بهتر از زندگی در زبونی است.»^۴ در روز عاشورا هنگامی که عمرسعد پیشنهاد تسلیم شدن را مطرح کرد، امام فرمودند: «هَيَّهَاتَ مَا أَخَذُ الدِّنْيَةَ، أَبَى اللَّهُ ذَلِكَ لَنَا وَ رَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَ جُدُودٌ طَابَتْ وَ حُجُورٌ طَابَتْ وَ طَهَّرَتْ وَ أَنْوَفٌ حَمِيَّةٌ وَ نُفُوسٌ أَبِيَّةٌ لَا تُؤَثِّرُ مَصَارِعَ اللَّثَامِ عَلَى مَصَارِعِ الْكَرَامِ؛ هیهات که زیر بار ننگ و ذلت رویم! زیرا خداوند و رسول او و مؤمنان و نیاکان پاکیزه و دامن های پاک [که مرا پرورده] و دل های غیرتمند و جان های والا و بزرگ منش، خواری را نپذیرند و هلاکت زبونانه را بر کشته شدن شرافتمندانه ترجیح ندهند که افراد پست را اطاعت کنیم.»^۵ به همین علت است که با شهادت امام حسین و یارانش راه اسلام پایان نیافته حتی باعث این گردیده که چراغ پر فروغ اسلام هر روز بیشتر از گذشته بدرخشد و امام حسین و یارانش محبوب دلها باشند.

^۱ فاطر: ۱۰

^۲ اخوی، عوامل عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، ص ۱۰

^۳ خوی، عوامل عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، ص ۱۰

^۴ ری شهری، میزان الحکمه، ج ۲، ص ۹۸۳

^۵ همان

نتیجه

انسان فطرتاً خداجوست و از آنجای که خداوند محبوب دلهاست انسان نیز در تلاش است که محبوبیت بدست آورد تا به آرامش برسد. محبوبیت در روابط اجتماعی و کاری همیشه اهمیت داشته و یکی از مولفه های موفقیت بوده است. متأسفانه در دهه های اخیر تأثیر تفکرات غربی بر جوامع گسترده بوده و شاخصهای محبوبیت را دستخوش تغییرات اساسی قرار داده است. در چند دهه اخیر معیارهای محبوبیت، از سوی رسانه های بیگانه و در قالب اشکال مختلف فرهنگی، به عنوان سوغات زندگی مدرن بر جوامع مسلمان عرضه شده است. از آنجای که اسلام برای انسان عزت و کرامت قائل است این گونه معیارهای نادرست محبوبیت را نمی پذیرد. اسلام به عنوان مجموعه ای از آموزه های وحیانی مبتنی بر فطرت انسانی، این قابلیت را دارد تا در هر زمان پاسخگوی نیاز کمال جوی انسان ها باشد. از این رو اسلام راهکارهای دقیقی در رابطه با محبوبیت بیان نموده است. اسلام برای افزایش محبوبیت افراد در اجتماع، راهکارهای اعتقادی و اخلاقی را بیان کرده است. راهکار های اعتقادی شامل تقوا، اخلاص، فرمانبرداری از خداوند و وصل به معشوق می باشد و راهکارهای اخلاقی شامل تواضع، کنترل خشم، قناعت، کار، عمل صالح، زمینه های خانوادگی می باشد. از آنجا که این راهکار ها تضمین کننده سعادت انسان در دنیا و آخرت است، هر انسانی که در زندگی این معیار ها را به کار بگیرد، هم نزد خداوند و هم در جامعه محبوب خواهد شد.

*قرآن

*نهج البلاغه

منابع کتب فارسی

۱. ری شهری، محمد، میزان الحکمه، قم: دارالحديث، چاپ ششم، ۱۳۸۴ هـ، ش.
۲. خمینی، روح الله، چهل حدیث، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ دوم، ۱۳۶۸ هـ، ش.
۳. محمدی اشتهاردی، محمد، تهران: بوستان کتاب، چاپ نهم، ۱۴۰۰ هـ، ش.

منابع کتب عربی

۱. تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم و دررالکلم، ترجمه: محمدعلی انصاری، قم: دارالکتاب السلامی، چاپ دوم، ۱۴۱۰ ه.ق.
۲. حرانی، حسن بن علی، تحت العقول، قم: جامعه مدرسین، چاپ دوم، ۱۴۰۴ ه.ق.
۳. حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل شیعہ، قم: موسسه آل البيت، چاپ اول، ۱۴۰۹ ه.ق.
۴. دیلمی، حسن بن محمد، اعلام الدین فی صفات المومنین، بیروت: موسسه آل البيت لاحیا التراث، ۱۴۰۹ ه.ق.
۵. طبرسی، محمد حسین، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، تهران: انتشارات ناصر خسرو، ۱۳۷۲ ه.ش.
۶. طوسی، محمد بن حسن، مصباح المتهجد، بیروت: موسسه فقه الشیعہ، ۱۴۱۱ ه.ق.
۷. عجلونی، اسماعیل بن محمد، کشف الخفا و مزیل الالباس، بیروت: المکتبه العصریه، ۱۴۲۷ ه.ق.
۸. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی به اهتمام محمد حسین الدرایتی، قم: دارالحديث، ۱۳۸۸ ه.ش.
۹. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، بیروت: دار احیا التراث العربی، چاپ دوم، ۱۴۰۳ ه.ق.
۱۰. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، قم: موسسه آل البيت لاحیا التراث، ۱۴۰۸ ه.ق.

منبع مقالات

۱. اخوی، رضا، عوامل عزت و محبوبیت از دیدگاه اسلام، شمیم معرفت، ۱۳۹۰، ش ۲۶
۲. علیزاده ارزگانی، محمد، راز محبوبیت امام خمینی در جهان، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۹۱ ه.ش.
۳. محمدی، علی اکبر، نقش مهارت‌های اجتماعی در سلامت روح و روان از دیدگاه قرآن و حدیث، ۱۳۹۶ ه.ش.

